

Programmabegroting

2022 - 2025

Financiën op orde met ruimte voor nieuwe investeringen: een duurzamer, socialer en groener Wageningen

In deze Programmabegroting 2022-2025 leest u wat er financieel de komende jaren op de gemeente afkomt. Deze begroting is gebaseerd op de Kadernota 2021 en bevat daarmee de vertaling van de doelen en ambities zoals opgesteld in 'De Nieuwe Toekomst'. Hiermee gaan we de laatste periode in van onze bestuurstermijn als college.

Belangrijke maanden waarin we samen met de stad de schouders eronder willen blijven zetten om zoveel mogelijk af te maken waar we aan begonnen zijn. Helaas werden we begin vorig jaar geconfronteerd met de coronacrisis en werd de financiële situatie steeds nijpender. Daarom hebben we samen met de gemeenteraad nieuwe doelen en ambities vastgesteld.

Een gezonde begroting is van groot belang om alle ambities, wensen en ideeën uit de stad voor een langere periode te kunnen faciliteren. De afgelopen collegeperiode zijn er veel stappen gezet om de financiële functie van de gemeente Wageningen te versterken. Maar ook om de P&C-cyclus verder te professionaliseren, zodat de begroting en de jaarrekening inzichtelijker is voor de Gemeenteraad en de stad. We zullen op de ingezette lijn steeds verder werken aan het verder aanscherpen van ambities en doelen en ook de verantwoording verder versterken. We stemmen dit proces graag verder af met de raad, maar ook met onze toezichthouder, de provincie.

Het is zaak om nu de regie te pakken door samen te werken met partners in de regio en de provincie. Slimme en gezamenlijke investeringen in onze stad zijn daarbij gewenst en mogelijk. De transformatie in het sociaal domein leidt nu tot kostenbesparingen. Ook geeft het lucht om taken die we door de stijgende kosten in het sociaal domein maar heel beperkt hebben opgepakt, weer te gaan doen zoals we dat wenselijk vinden. Bijvoorbeeld in de binnenstad. Wel blijft voorzichtigheid geboden om ook in de toekomst financieel gezond te blijven.

Door het traject 'De Nieuwe Toekomst' en mede door de compensatie van het Rijk voor de uitgaven in de jeugdzorg kunnen we nu een sluitende begroting aanbieden. Daarin is het bovendien mogelijk de ozb gelijk te houden en ruimte te geven aan nieuwe investeringen in de komende vier jaar. Daarmee kunnen we de eerste ambities van 'De Nieuwe Toekomst' realiseren: het verminderen van sociale ongelijkheid, het verbeteren van klimaat en het vergroten van duurzaamheid en het versterken van de meerwaarde van groen.

De prognoses laten een forse groei zien van het aantal huishoudens, met de bijbehorende vraag naar woningen in Wageningen. Ze laten daarmee ook een verwachte groei zien van werkgelegenheid en mobiliteit. Als college willen we dat onze leefomgeving groen, duurzaam en toekomstbestendig is voor onze inwoners; nu en later. Daarom stellen we een investeringsbudget voor om plannen uit te werken voor een vitale en mooiere binnenstad. Een prettige leefomgeving met ruimte voor sport, cultuur, ontspanning, en versterking van de cultuurhistorie. Een belangrijk aandachtspunt is hierbij de versterking van de economie in de binnenstad.

We richten ons op versnelling en ophoging van de woningbouwproductie en gaan op zoek naar potentiële nieuwe bouwlocaties. We werken aan de energietransitie, de landbouwtransitie en een versterking van de biodiversiteit. Deze vraagstukken hebben een forse ruimtelijke impact en vragen om een integrale benadering. We werken hieraan samen met regio, provincie, rijk en andere ketenpartners. We betrekken bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden bij het opstellen van de visie op de bebouwde kom (tweede fase Omgevingsvisie). Naast een groene leefomgeving werken we aan een toekomstbestendige leefomgeving. Er is een continue druk op onze ruimte. Dit vraagt om goede afwegingen. Regionaal werken we hierop samen aan de regionale Verstedelijkingsvisie.

De visie Buitengebied en de visie op de Eng zijn vastgesteld. Nu wordt er gewerkt aan de uitvoering van deze visies door samen te werken met de partners in de stad. We willen dat we in Wageningen meer profiteren van alle kennis die in de stad aanwezig is. Daarom gaan we de expertise van de kennisinstituten, zoals de WUR en NIOO, inzetten om de biodiversiteit te versterken. Samen maken we Wageningen een nog mooiere plek om te wonen.

Ook hebben we de bouw van 500 woningen mogelijk gemaakt, de kamernood onder studenten verkleind en voor een betere doorstroming op de woningmarkt gezorgd met een focus op het bouwen van betaalbare woningen voor starters en senioren. We blijven ons onverminderd inzetten om de woningnood te verminderen en meer woningen voor elke beurs te realiseren. Bijvoorbeeld door onderzoek te doen naar nieuwe woningbouwlocaties en snellere woningbouw mogelijk te

maken, het invoeren van een opkoopbescherming & zelfbewoningsplicht bij nieuwbouw en een onderzoek naar Koopgarant.

Voor het onderwijs is geïnvesteerd in de nieuwbouw van twee basisscholen. Samen met Wageningen 45 is een visie ontwikkeld hoe we als Stad der bevrijding het hele jaar door activiteiten organiseren, waarbij de herdenking op 4 mei en het defilé op 5 mei toekomstbestendig vorm krijgt.

We kijken, hoewel overvallen door de wereldwijde coronacrisis, terug op een collegeperiode waarin we volop hebben gewerkt aan transformatie in het sociale domein, waarbij het uitgaan van vertrouwen en het bieden van maatwerk het algemene uitgangspunt vormt. Een voorbeeld hiervoor is het onderzoek "Vertrouwen Werkt" dat in deze periode is afgerond en werd afgesloten met het voorstel "Verdiene Loont". Mensen die gebruik maken van de bijstand en parttime werken, kunnen hierdoor meer geld overhouden.

We willen dat iedereen in Wageningen zo veel mogelijk kans krijgt op een fijn leven. We zetten hierbij in op het verminderen van sociale ongelijkheid. We richten ons hierbij op effectief minimabeleid en participatie van alle Wageningers. Door meer maatwerk en herijking van het armoedebeleid ondersteunen we onze minima beter met meer aandacht voor minima met kinderen.

We werken aan een grotere bestaanszekerheid via onze aanpak bij het vinden van passend werk, inkomensaanvullingen en meer regie mogelijk te maken op de invulling van het eigen leven. Maar ook door een gezonde levensstijl te stimuleren via gezonde voeding, bewegen & sporten en aandacht voor mentale gezondheid. Daarnaast door Wageningen nog inclusiever te maken via snellere integratie van vluchtelingen, voorkomen van discriminatie en uitsluiting; het bevorderen van ontmoeten en respecteren van mensen met andere herkomst en diverse seksuele geaardheden. Ook zorgen we samen met de regio dat iedereen kan meedoen en ieders talenten worden benut op de arbeidsmarkt.

Actuele rapporten over de klimaatverandering laten de mondiale urgentie ervan zien. Daarom hebben we ons de afgelopen jaren ingezet om te verduurzamen en klimaatverandering tegen te gaan. In de Visie Buitengebied zijn kaders vastgelegd hoe we omgaan met de opwekking van duurzame energie in ons landschap. Daarmee bieden ze een gedragen Wageningse inbreng voor de Regionale Energie Strategie (RES 1.0). Verder zijn er diverse zonneparken in voorbereiding en is het zonnepark bij de Haarweg gerealiseerd.

Er zijn ook belangrijke stappen gezet in het gebiedsproces Grebbedijk, Beter Bereikbaar Wageningen en de Snelle Fietsroute Ede-Wageningen. Daarnaast is de Van Uvenweg ingericht als fietsstraat, met als sluitstuk een bredere en duurzame fietsbrug bij de Bellefleur en Ooststeeg. Ook is er een mobiliteitsconvenant tot stand gekomen met diverse ondernemers, onderwijsinstellingen en overheden in de regio om de mobiliteit te verduurzamen en de bereikbaarheid te verbeteren.

De komende jaren werken we verder aan de energietransitie. Met het opstellen van een Wageningse warmtevisie liggen er kaders hoe we sociaal en eerlijk van het gas af kunnen gaan. De besluitvorming rondom een coöperatief warmtebedrijf in de Benedenbuurt vindt het komende jaar plaats. We zetten ons ook in om zonnepanelen op daken te benutten, (wijkgericht) energiebesparingen te stimuleren, aanleg van diverse zonneparken te faciliteren en een windmolenlocatie onderzoek te doen. We gaan daarnaast verder met de wijkaanpak in de Nude waar we samen met partners werken aan mooie, groene, inclusieve en duurzame wijk van de toekomst. Ook is het voedselbeleid uitgewerkt in een inspirerende voedselagenda voor de komende tien jaar.

Het komende jaar gaan we de meerwaarde van groen verder versterken. Daarbij maken we gebruik van de kennis in de stad. We willen het aanwezige groen behouden en waar mogelijk uitbreiden via nieuwe aanplant. We werken aan een biodiversiteitsplan en in het buitengebied blijven we het groene netwerk versterken. Dit alles in lijn met de Visie buitengebied. Bij nieuwe ontwikkelingen in het stedelijk gebied nemen we het behoud en de aanplant van groen mee in het kader van klimaatadaptatie en biodiversiteit. Dit is van belang om in de toekomst hittestress, wateroverlast en verdere achteruitgang van de biodiversiteit te voorkomen. De aanleg van meer groen stimuleren we onder andere via subsidies voor groene schoolpleinen, groene daken en groene erfafscheidingen.

Juist door corona hebben we weer gemerkt hoe belangrijk de lokale economie is voor Wageningen. Het MKB zorgt voor verdienvermogen en banen en draagt bij aan de leefbaarheid van de stad. We

hebben de dienstverlening voor bedrijven verder versterkt. Ook heeft de uitvoering van het actieprogramma binnenstad onze hoge prioriteit. Daarmee ondersteunen we het MKB (winkels en horeca) om uit de crisis te komen. Daarmee moet de levendigheid en de werkgelegenheid in binnenstad geborgd blijven.

In goede samenwerking met de stad hebben we in de coronacrisis tal van begeleidende en ondersteunende maatregelen genomen. Hierbij hebben we ook extra handhavende maatregelen ingezet om de veiligheid van onze inwoners te waarborgen. We verwachten dat de komende periode nog veel inzet nodig is, waaronder voor handhaving. De afgelopen periode hebben we gewerkt aan een bruisend cultureel klimaat met de Wageningse cultuurzomer en het cultuuractieplan. Maar ook als de coronacrisis afloopt is onze inzet gericht op het herstel van de lokale cultuursector, onder meer door de opzet van cultuureducatie op scholen en de cultuurmakers te helpen bij het zoeken van ruimte.

Kortom: als gemeente gaan en staan we de komende jaren voor boeiende vraagstukken waarin we echt verschil kunnen maken voor onze inwoners, organisaties en ondernemers. De trends en ontwikkelingen, nieuwe wettelijke taken en maatschappelijke opgaven in Wageningen en de wereld om ons heen vragen om meerjarig vooruitkijken. Om het maken van keuzes voor onze stad. Er komen belangrijke keuzevraagstukken aan die bepalen hoe we Wageningen en de regio gaan vormgeven. Onder meer de Regionale Ruimtelijke Verkenning, de Verstedelijkingsstrategie, Visie bebouwde kom en de Regionale Energiestrategie bepalen hoe we onze leefomgeving in gaan richten.

Juist in de coronatijd hebben we gemerkt dat onze organisatie in staat is om snel te schakelen en te kijken naar oplossingen. Ook zal de organisatie zich gaan aanpassen aan deze ontwikkeling waarin thuiswerken steeds meer is ingeburgerd. Tegelijkertijd bouwen we aan een fitte organisatie die dat mede mogelijk kan maken. Een organisatie die past bij de schaal en opgaven van Wageningen. Waarin medewerkers graag aan die boeiende Wageningse opgaven werken, omdat er volop dynamiek is. Het vormgeven van aantrekkelijk werkgeverschap is dan ook een belangrijke opgave voor de komende jaren als organisatie.

Andere projecten waar we aan blijven werken, vindt u in de inleidingen van de drie programma's in deze begroting.

College van burgemeester en wethouders van Wageningen
September 2021